

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 70.

Sobota, 2. septembra 1933.

Leto VIII.

Kje je politična kriza?

Odkar je dobil fašizem nekaj po-
leta v Evropi s pomočjo kapitalistič-
nega denarja in varanja ljudskih
množic, je postal boj proti socialistom
»das gute Fressen« zlasti našim kleri-
kalcem. Neustrašeno in v najordinar-
nejših oblikah lomi klerikalizem
svoje bojno kopje za novi fašistični
kapitalizem, ki pomeni le zaslužnje
narodov in najhujšo reakcijo v kul-
turnem oziru, tako hudo, da lahko
rečemo, če se fašizmu posreči traj-
nejša diktatura, da potisne narode
zopet v banditstvo in barbarizem.

Krivice, grozoviti zločini, umira-
nje delovnih narodov zaradi splošne
krize, vse to klerikalizma prav nič
ne gane. Nasprotno, trdi celo, da je
ta oblast tudi od boga in da so ji na-
rodi dolžni vso poslušnost brez pri-
držka.

Prav značilno je vse to za kleri-
kalizem, ki vedno na eni strani go-
vori, samo govori seveda, o socialni
pravičnosti in pravici človeka, da se
bori za svoje pravice, dočim sam po-
litično dejansko podpira vedno one,
ki so zakrivali današnje razmere.

Delavski nasprotnik pa ni samo
klerikalizem. Delavstvo ima še druge
nasprotnike, ki direktno sodelujejo s
kapitalističnimi krogi. Ti delavske in
nameščenske kroge spravljajo v od-
visnost vladajoče družbe in hočejo s
tem osliniti vpliv delavcev in name-
ščencev, ki po svoji vesti zastopajo
le delavske interese.

Ne na klerikalce, ne na druge
nedelavske organizacije se svobodno
strokovno organizirano delavstvo ne
sme ozirati. Proč z vsemi nedelavski-
mi vplivi! Delavstvo se mora posta-
viti popolnoma na stališče svoje or-
ganizacije ne le osebno, ampak pri-
dobivati za to tudi sodelavce povsod,
kjer ima priliko.

Važno je tako udejstvovanje zlasti
sedaj, ko se nahajamo pred volitvami
v Delavsko zbornico. Z volitvami v
Delavsko zbornico mora za vedno
delavstvo s složnim, enotnim nasto-
pom dokazati, da so klevete klerika-
lizma in kapitalističnih hlapcev na-
vadna kapitalistična laž. Obrekova-
nja, hinavske laži, vse to delavstva
ne sme motiti, da bi le trenutke pre-
mišljevalo o tem, ali naj pri volitvah
nastopi enotno ali ne. Ne gre za
osebe, gre za solidarno manifestacijo
delavstva in za absolutni vpliv v De-
lavski zbornici. Ta vpliv si bodo de-
lavci in nameščenci izvojevali z ne-
sebično požrtvovalnostjo in solidar-
nostjo v volilnem gibanju in s kom-
paktnim nastopom na dan volitev.

Nastop delavcev in nameščencev
pri volitvah v Delavsko zbornico bo
najbolje dementiral kapitalistične la-
ži proti delavskemu gibanju. Delav-
sko gibanje ne more prepasti, dokler
obstoja izkoriščevalni družabni si-
stem. Ta pa obstoja, še celo prešeren
je postal in pričel je uvajati očitno
diktaturo. To dejstvo samo kliče de-
lavce in nameščence na plan.

Naša zmagà bo naš ponos, naša
zmagà dokaz, da se delavsko gibanje
razvija in napreduje.

Štirideseturni teden pri javnih delih.

Čehoslovaški minister za javna de-
la je odredil, da se mora uvesti pri
vseh državnih gradbah štirideseturni
delovnik. Tudi gradbe, ki jih podpira
država, morajo izpolniti ta pogoj.
Obenem naroča minister, da se mora
to odredbo upoštevati tudi pri vseh

Delavske in industrijske zbor- nice.

Politični katolicizem, ki se izdaja
pri nas za edinega prijatelja in za-
stopnika kmetov, ni dosegel za kme-
ta niti toliko, da bi imel kmečki stan
svojo zbornico, svoje pravno skupno
zastopstvo. Kapitalisti in delavci ima-
jo take institucije. Interese vsako-
vrstnih delodajalcev zastopajo zbor-
nice za trgovino, obrt in industrijo
(skrajšano TOI). Za te zbornice se
je vedno in se še bo vnel boj, katera
struja jih bo obvladala, ali takozvani
liberalni ali katoliški kapital. To
vprašanje je bolj političnega pomena,
kajti obe struji se popolnoma strinja-
ta v osnovnih načelih in smernicah:
sta za ohranitev »svete« privatne
lastnine in za svobodno razpolaganje
z njo in s tem sta seveda tudi za
ohranitev obstoječega gospodarske-
ga reda, ki loči ljudi v dve glavni sku-
pini: to je v tiste, ki imajo kapital in
živé od kapitala, in v one, ki morajo
služiti temu kapitalu, če hočejo priti
do borgega vsakdanjega kruha. Obe
skupini vedno branita kapitalistične
interese in složno nastopata proti
vsakemu zakonu, ki naj količkar va-
ruje delavca pred izkoriščanjem. In-
teresi kapitala niso torej nikakor o-
groženi, pa naj ima v zbornicah TOI
večino katerakoli od teh dveh sku-
pin.

Pohlep kapitalističnih krogov gre
pa tako daleč, da hočejo okrniti de-
lavcem pravico do samoodločanja v
socialnih javnih ustanovah in da ho-
čejo imeti svoj vpliv celo v takih za-
vodih, ki jih vzdržujejo samo delavci
in nameščenci. Zamislite si, kak hrup
bi zaglasi vsi meščani, če bi hoteli
delavci n. pr. odločati v zbornicah
TOI!

Delavci so pa menda bolj potr-
pežljivi od podjetnikov! Zakaj, sicer

bi vse drugače nastopili za to, da do-
bé izvoljeni zastopniki proletariata
že vendar enkrat besedo v okrožnih
uradih za zavarovanje delavcev in
pri borzah dela!

Čisto delavsko zastopstvo na-
pram državi in poedincem, napram
oblastem in raznim korporacijam pa
predstavljajo delavske zbornice. In
našli so se ljudje iz takozvanih »na-
rodnih« sindikatov, da so po vseh mi-
nistrstvih intervenirali za to, da De-
lavskih zbornic ne smejo več uprav-
ljati zastopniki delavcev in name-
ščencev. Ko jim to ni uspelo, bodo
še toliko drzni, da bodo kandidirali
pri volitvah v Delavske zbornice.
Delavstvo pa ne sme doživeti takega
ponižanja, da bi samo, prostovoljno
volilo v svoje zbornice ljudi, ki za-
stopajo v glavnem enake nazore o
ureditvi človeške družbe, kakor jih
imajo njihovi pokrovitelji pri TOI.

Delavske zbornice morejo služiti
in koristiti delavcem le v tem sluča-
ju, če jim narekujejo socialno politi-
ko in praktično delo strokovne orga-
nizacije, ki imajo pred očmi samo in-
terese delovnega ljudstva, organiza-
cije, ki se boré ne samo za višje mez-
de, temveč streme sploh po odpravi
moderne suženjstva.

Odrešilna pot za vse človeštvo je
samo podružabljenje vseh produkci-
jskih sredstev, ker edino to onemo-
goča kopičenje bogatstva na eni in
neverjetno naraščanje bede na dru-
gi strani.

V tej smeri pa delujejo samo stro-
kovne zveze, združene v Strokovni
komisiji za Slovenijo.

Podjetnikom privoščimo zbornice
TOI, Delavske zbornice pa morajo
biti izrazite zastopnice delavstva.

Avstrijski klerikalizem proti Dunaju.

Dunajska občina, ki jo vodijo so-
cialni demokrati, je najbolj bodeči
trn v peti dunajskega klerikalizma.
Mnogo smo že čitali, kako dunajska
občina vzorno gospodari ter vodi
problematično komunalno politiko
tudi za bodočnost. Znano nam je, da
je občina ogromno storila v stano-
vanjskem vprašanju, v preskrbi dela
in socialnem osiguranju delovnega
prebivalstva. Avstrijska vlada pa vo-
di že par let kruto borbo proti ob-
čini. Prikratila je nje samoupravne
pravice. Samo v letošnjem letu je
vlada naložila izrednih davčnih bre-
men, ki jih občina nima v proračunu,
nad 64 milijonov šilingov, to je okoli
650 milijonov dinarjev. Odkot naj ob-
čina dobi ta denar?

Borba proti dunajski občini je bi-
la doslej neuspešna. Legalnim potom
ni mogoče streti občine. Krščanski
socialci imajo danes v avstrijski vla-
di absolutno moč, zato so sklenili ob-
davčiti občino še za 36 milijonov ši-
lingov. Dunajska občina bo s tem pri-
siljena uvesti nove davke, kar bi ved-
lo k gospod. desorganizaciji in zbu-
dilo nezaupanje volilstva. Tako bi
vlada dobila povod, da posreduje in
imenuje komisarija občini.

Tako hočejo ubiti dunajsko socia-
listično občinsko politiko.

avtonomnih investicijah iz posojila
dela.

Nov fašistični umor.

V Marijanskih Laznih na Čehoslo-
vaškem je bil v sredo ponoči ustrel-
jen bivši hanovrski vseučilišni
profesor dr. Teodor Lessing, učenjak
svetovnega slovesa. Profesor je sta-
noval v prvem nadstropju vile. Okoli
desetih zvečer je zločinec pristavil
lestvo ter ustrelil profesorja skozi
okno. Profesor je v bolnici umrl.
Osumljen je zločina 32letni fašist
Eckert, ker je policijski pes sledil do
njegovega stanovanja. Osumljenca,
ki je odšel že prejšnji večer z doma,
pa ni bilo doma.

Pismenost v Rusiji.

V Rusiji živi 182 narodnih plemen;
od teh jih ima 134 svojo abecedo.
Najvažnejši čin ruske vlade je bil, da
je uvedla latinsko abecedo ter po-
speševala šolstvo. Pred revolucijo je
bilo v Rusiji komaj 27% pismenih lu-
di; po deželi pa še toliko ne. Danes
znaša odstotek pismenih prebivalcev
nad 80%. V zadnjem šolskem letu je
obiskovalo šole okoli 20 milijonov
otrok. V stari Rusiji pa niti 8 milio-
nov otrok ni obiskovalo šol. Velika
množina šol je prideljenih tovarnam
in drugim gospodarskim organizaci-
jam.

Bolgarski kralj se je oglašil v Pa-
rizu. Bolgarija hoče biti nevtralna.
Kralj je pa bil te dni v Italiji in se je
oglašil tudi v Parizu. Menda išče iz-
hoda iz nevtralizete.

Proč z nedeljskim poukom na obrtnih nadaljevalnih šolah!

Nedeljski pouk je protizakonit.

V nedeljo, dne 20. avgusta, je bila
v Celju seja načelnikov obrtnih udru-
ženj. Na seji so poročali, da se bo v
bodočem šolskem letu pouk na obrt-
nih nadaljevalnih šolah vršil ob ne-
deljah za vseh trinajst razredov. V
lanskem šolskem letu se je vršila ob
nedeljah samo telovadba, letos bo pa
med 7. in 8. uro jutraj telovadba,
potem sledi pouk v ostalih predme-
tih. Gospodje načelniki zadrug so to
poročilo vzeli seveda z zadovoljstvom
na znanje.

V znak protesta celjsko delavstvo
najodločneje protestira proti tej
odredbi, ki ni v skladu ne
s časom, še manj pa z razmerami, ko
obrniki vedno celo tarnajo, da ni-
majo dela, a kljub temu zahtevajo, da
naj vajenci ob nedeljah žde po šol-
skih klopek, namesto da bi se osve-
žili in odpočili ob prostem času.

Prerejanje pouka v obrtnih nado-
ljevalnih šolah ob nedeljah je po obrt-
nem pakonu § 298, 1, prepovedano,
ker določa izrecno, da so lastniki
obrtov dolžni, da dajo svojemu oso-
bu v okviru delovnega časa prost čas,
ki je potreben za obiskovanje teh
šol.

Zakone spoštovati bi pa po našem
mnenju morale tudi obrtniške zadru-
ge in nadzorni organi!

Volitve v Delavsko zbornico.

Kandidatne liste za Delavsko
zbornico se bodo začele sestavljati.
Sodrug, izberite si po posameznih
organizacijah za kandidate take čla-
ne, o katerih veste, da so se najbolj
nesebično udejstvovali v svoji organi-
zaciji in ki so ostali vedno zvesti
marksistični miselnosti! Ne zadošča
samo pamet, delavski zaupnik mora
imeti sam v sebi tudi trdno prepri-
čanje in požrtvovalnost. Kajti le pre-
pričanec more druge prepričevati.

Glavni volilni odbor, čigar razglas
o volitvah v Delavsko zbornico pri-
občujemo, je uradna instances v smi-
slu člena 3. volilnega reda za Delav-
sko zbornico. Temu odboru predse-
duje zastopnik ministrstva za social-
no politiko dr. Karlin. To pripomi-
njamo zato, da ga ne bi kdo zamenjal
z volilnim odborom naših organizacij.

Sklicanje banovin- skega sveta.

Ban dravske banovine je sklical
ban. svet v zasedanje na ponedeljek,
4. septembra. Na dnevnem redu je
važna razprava o upravi bednostnega
sklada, in razgovor o zavarovanju
poljskih pridelkov. Na dnevnem redu
je tudi posvetovanje o banovinski
naredbi glede sestave kandidatnih
list za občinske volitve, glede sesta-
ve in poslovanja volilnih odborov ter
postopanja pri glasovanju. Naredbo
izda ban, mora pa poprej zaslišati
banovinski svet, vendar na njegovo
mnenje ni vezan. Najvažnejše vpra-
šanje bo, ali smejo kandidatne liste
vlagati samo oblastveno koncesioni-
rane stranke ali tudi samostojne sku-
pine volilcev. Po vseh drugih banovi-
nah je ta pravica priznana tudi samo-
stojnim gospodarskim, socialnim in
kulturnim skupinam.

Iz novega občinskega zakona.

Kako se vrši glasovanje?

Predstavniki kandidatnih list (po prej čuvarji skrinjic) imajo pravico, da prisostvujejo poslovanju volilnega odbora ves čas volitev. Imajo pravico zahtevati, da se njih pritožbe in pripombe sprejmejo v zapisnik.

Volitve se vrše od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

Volilni postopek bo sličen kakor pri volitvah v Narodno skupščino.

Kdo je izvoljen?

Kandidatna lista, ki je dobila največ glasov (relativno večino), dobi dve tretjini občinskih odbornikov. Ostala tretjina se razdeli med ostale kandidatne liste po takozvanem d' Hondtovev proporciju. Primer:

Kandidatna lista Dolinar Anton je dobila 520 glasov, kandidatna lista Poglajen Janez je dobila 480 glasov, kandidatna lista Mišmaš Miha je dobila 132 glasov.

Dolinar Anton je dobil relativno večino in dobi njegova lista dve tretjini, to je 20 občinskih odbornikov.

Glasovi Poglajenove in Mišmaševe kandidatne liste se razdele z 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 itd. tako-le:

Poglajen	Mišmaš
1. 480	132
2. 240	66
3. 160	43
4. 120	33
5. 96	itd.
6. 80	
7. 68	
8. 60	
9. 57	
itd.	

Največjih 10 količnikov obeh list dobi mandat. Poglajenova lista dobi torej 8 mandatov (v zgornji tabeli podčrtani količniki, Mišmaševa pa dva).

Če bi bila količnika obeh list za zadnja dva mandata enaka, odloči med njima žreb.

Če pa dobi najmočnejša lista več kot polovico vseh oddanih glasov (absolutno večino), potem participira tudi še pri razdelitvi zadnje tretjine občinskih odbornikov po d' Hondtovi razdelitvi.

Kdo je izvoljen za župana?

Za župana (obč. predsednika) je izvoljen nosilec kandidatne liste, ki je dobila največ glasov.

V občinsko upravo, ki bo štela 2—5 članov, pa so izvoljeni kandidati, ki na večinski listi neposredno slede nosilcu.

Občinsko odborništvo je dolžnost.

Kdor je izvoljen za občinskega odbornika, mora izvolitev sprejeti. Če izvolitev odkloni brez opravičenih razlogov, ga občinski odbor lahko kaznuje z globo do 1000 Din y korist občine. Razen tega pri naslednjih volitvah ne sme kandidirati.

Pritožba proti volitvam.

Zoper nepravilnost volitev ima vsak vpisani volilec pravico pritožbe na upravno sodišče. Pritožbo je vložiti v 8 dneh od dneva volitev. — Upravno sodišče mora razsoditi o pritožbi v roku enega meseca.

Uradni razglas

O volitvah delegatov Delavske zbornice v Ljubljani.

Gospod minister socialne politike in narodnega zdravja je razpisal z odlokom z dne 16. avgusta 1933, St. Br. 31.024, volitve delegatov Delavske zbornice v Ljubljani.

Pri teh volitvah imajo aktivno volilno pravico vsi zavarovanci in zavarovanke krajevnih organov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani ter privatnega društva bolniške blagajne »Merkur« v Zagrebu, razen onih, ki so zavarovani v prvem meznem razredu (vajenci, mladostni delavci) ter vsi zavarovanci in zavarovanke bratovskih skladnic, ako so bili dne 16. avgusta t. l. na teritoriju Delavske zbornice v Ljubljani zaposleni.

Vsak volilec se vodi v imeniku kraja, kjer je bil ta dan zaposlen.

Vsi kraji, ležeči na teritoriju enega zdravstvenega okrožja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, tvorijo eno volilno okrožje. Pregledi volilnih okrožij bodo nabiti pri vsaki občini na deski za razglase.

Volilni imeniki se bodo sestavili po volilnih okrožjih in razporežili od 5. do 14. septembra 1933 na občinskem uradu one občine, v kateri ima zdravnik zdravstvenega okrožja svoj sedež. Izjemoma je sedež volilnega okrožja: v zdravstvenem okrožju št. Vid na Dolenjskem, v Višnji gori, v zdravstvenem okrožju Gorenja vas v Žirih, v zdravstvenem okrožju Predvor v Kokri, v zdravstvenem okrožju Vuzenica na Muti, v zdravstvenem okrožju Lož v Starem trgu.

V kolikor bi volilni imeniki ne mogli biti razgrnjeni na občinskem uradu, bo razglašeno na občinski deski, v katerem lokalu na sedežu občine so razgrnjeni.

Vsako krajevno volilno okrožje tvori načeloma redno volišče, ki je v kraju, kjer so bili volilni imeniki razgrnjeni.

Samo v krajevnih volilnih okrožjih Vransko, Podčetrtek, Poljčane, Loče pri Konjicah, Vitanje, Ljubno, Gornji grad, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Kozje, Bizeljsko, Lukovica, Motnik, Dobrova, Ig, Pragersko, Sv. Jurij ob Pesnici, Gornja Lendava, Beltinci, Križevci, Cankova, Fara pri Kočevju, Sodražica, Kranjska gora, Planina pri Raketu, Kostanjevica in Središče ob Dravi, bodo sicer volilni imeniki na občinah sedeža volilnega okrožja razgrnjeni, ne bo pa tam rednih volišč. Volilci teh okrožij volijo pismeno pri Glavnem volilnem odboru in morejo zahtevati v to svrhu najkasneje do 2. oktobra 1933 od Glavnega volilnega odbora, da jim pošlje glasovnice na označeni naslov. Tudi volilci volilnih okrožij, kjer obstojajo redna volišča, morejo voliti pismeno, ako je oddaljeno njih obratovališče najmanj 5 km od njihovega rednega volišča in ako zahtevajo najkasneje do 2. oktobra 1933 od pristojnega krajevnega volilnega odbora, da jim pošlje glasovnice na stanovanje. Ti nad 5 km oddaljeni volilci pa lahko volijo tudi osebno pri svojem rednem krajevnem volišču.

Ker se bodo občinske volitve predvidoma vršile v drugi polovici oktobra ali v novembru, naj se volilci pobrigajo za svojo volilno pravico. Zahteva časa je, da se vsi državljani aktivno udeležujejo tudi v občinskih stvareh. To pred vsem velja za zavedne delavce.

Volilci, ki glasujejo osebno, volijo na obratnih voliščih v soboto, dne 7. oktobra v času, ki ga določi krajevni volilni odbor, na rednih voliščih pa v nedeljo, dne 8. oktobra 1933, v času med 9. in 17. uro.

Obratna volišča se vpostavijo za volilce, zaposlene v obratih z nad 150 delavci, ako zahtevajo to najkasneje do 20. septembra pismeno pri Glavnem volilnem odboru starešina delavskih zaupnikov dotičnega obrata ali ena izmed pri Delavski zbornici registriranih strokovnih organizacij.

Predsedniki rednih krajevnih volilnih odborov sprejemajo in oddajajo na pristojno mesto reklamacije za ves okoliš svojega volilnega področja. V volilnih okrožjih, kjer ni rednih volišč, se vlagajo reklamacije v občinskih uradih, kjer so imeniki razgrnjeni. Občinski uradi jih dostavljajo Glavnemu volilnemu odboru. Najkasneje do 26. septembra sporoče predsedniki rednih krajevnih volišč, ali morejo sodelovati sami tudi pri volilnem aktu na obratnih voliščih svojega področja. Kolikor to ni mogoče, se bodo imenovali za obratna volišča posebni predsedniki in namestniki predsednikov volilnih odborov za ta volišča.

Glasovati se more samo za kandidate, ki jih predložijo stalno ali začasno koalirane delavske, odnosno nemščenske organizacije, registrirane pri Delavski zbornici v Ljubljani do 16. septembra 1933.

Na kandidatnih listah splošne (delavske) skupine morajo biti na mestih 1—15 v poljubnem razporedu zastopniki sledečih devetih najvažnejših kategorij: rudarji, kovinarji, stavbinci, tekstilna industrija, lesna obrt in industrija, hišna služinčad, oblačilni delavci ter grafični delavci.

Na kandidatnih listah nameščenske skupine morajo biti na mestih 1—7 v poljubnem razporedu zastopniki sledečih petih najvažnejših nameščenskih kategorij: nameščenci industrijskih obratov, trgovskih obratov, denarnih zavodov, rudarskih obratov in drugih svobodnih poklicev (odvetniških pisarn itd.)

Rok za predložitev kandidatnih list se prične 15. septembra in konča 25. septembra 1933.

Kandidatne liste je predložiti po predpisih volilnega reda v pisarni Glavnega volilnega odbora za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani na Starem trgu št. 34-II, levo (Stiški dvorec).

Ljubljana, dne 29. avgusta 1933.

Glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani.

Slede podpisi članov volilnega odbora.

če za tri milijone mark. Škofi pripravljajo konferenco. Radovedni smo, če bodo na tej konferenci blagorivali sedanji nemški režim. Plače duhovnikov, vsaj nižjih, bodo na Bavarskem znatno znižane.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu.

Fašizem se je prodal politični katolicizmu v Italiji in Nemčiji. V Italiji podpira cerkev ne samo fašistovsko protidelavsko politiko, temveč tudi nasilno poitalijančevanje Jugoslovanov. Da to »Slovenec« prikrije, piše vsak dan o polomu socializma. G. Terseglav in drugi uredniki »Slovenca«, ne bodite v skrbeh za socializem, rajši povejte svojim ljudem, da se je politični katolicizem radi svoje zveze s fašizmom sam obsodil na smrt. Danes si deli oblast s fašizmom, jutri bo pa delil z njim strašen konec. Kdor s fašizmom skupaj hodi, bo tudi s fašizmom pokončan.

Oktober — volilni mesec prvega reda.

Dne 7. in 8. oktobra se pa vrše volitve v Delavsko zbornico. Oktober bo zares pravi volilni mesec.

Naše socijalno zavarovanje je aktivno. Ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je imelo v soboto, 27. avgusta svoj redno sejo, kateri je prisostvoval tudi zastopnik ministrstva za socijalno politiko. Iz razprav je razvidno, da je celokupno socijalno zavarovanje v državi zaključilo leto 1932 z 11.807.048 dinarji prebitka, medtem ko je imelo leta 1931 izgube skoraj 31 milijonov dinarjev, čeprav je število zavarovancev v tem času padlo od 609.190 na 535.917. Efektivno se je prihranilo na upravnih stroških 8.200.000 dinarjev potom zniževanja plač in redukciji nameščenstva in raznih drugih štedenj. Pri zdravnikih, zdravilih, bolnicah in potom rigoroznejšega poslovanja se je prišlo do 4.750.000 dinarjev. Od 11.8 milijonov prejšnja odpade 2.2 na »Merkur«. Panoga nezgodnega zavarovanja je zaključila s primanjkljajem 2.652.716 dinarjev, panoga starostnega in onemoglostnega zavarovanja (samo pri nekaterih edinicah, iz katere se pa še ne črpa) pa s prebitkom 3.453.647 dinarjev. Radi padca članstva in splošnega zniževanja plač so prispevki padli za 17 milijonov dinarjev. Dubioznih terjatev je bilo odpisanih za 13.328.838 dinarjev. Država dolguje na zavarovalnih prispevkih za svoje nameščence 20 milijonov dinarjev, preko 2 milijona pa za uradove regresne terjatve ter se naproša minister socijalne politike, da podvzame korake, da država teh 22 milijonov končno plača. Obenem predlaga urad da se čimprej izvede zavarovanje za starost in onemoglost, katerega prispevki bi tvorili lahko znaten akumulativni kapital v socijalne svrhe.

Nov planinski dom. V nedeljo, dne 26. avgusta je bila na Smrekovcu v Mozirskih planinah v višini 1400 m otvorena nova planinska koča na idealnem prostoru s še idealnejšim razgledom. Otvorjena in z vsem oskrbljena bo celo leto in ima poleg kleti, kuhinje in obednice še 5 sob s 16 posteljami in podstrešje s 14 ležišči. Dohod je najlepši in najbolj ro-

Tone Maček:

3

Slučaj Kumberger.

Nikdar prej se ni France podal na tako dolgo pot, razen takrat, ko je šel z očetom na božjo pot na sveti Kum. Ali takrat mu je bilo komaj enajst let in se več ne spominja, kod sta hodila. Lahkih korakov je meril belo cesto in štel kilometrske kamne ob nji. Ob bregu Save so močile vrbe svoje veje v vodi in pastirice so graciozno skakale po kamenju, štrlečem iz valov. Megla v dolini se je začela trgati in je počasi lezla v hribe ter izginjala nekam v višave. Solnce je začelo pripekati. France je vlek el suknjič in ga vrgel preko rame. Žejalo ga je in vsedel bi se bil rad.

»Do Zidanega mosta moram vzdržati.«

Ni pa vedel, kakšen je Zidani most in kje se nahaja. Samo slišal je, da se nahaja nekje ob tej cesti.

Končno je prispel do razrečja. Na desno je vodila iz savske doline druga dolina, obdana od obeh strani z visokimi skalnatimi gorami, po nji pa je tekla reka, malo manjša od Save. Preko nje je vodil kamenit most.

»Aha, Zidani most.«

Da se uveri, je vprašal drobnega dečka, ki je nesel škarnice moke. Deček ga je plašno gledal in se ritenski odmikal. Odgovorila mu je deklica, ki je šla za fantkom:

»Da, da, to je Zidani most. Kam pa greste?«

»V Hrastnik.«

»O to je še daleč.«

Obstal je sredi mostu in se naslonil na ograjo. Gori v stranski dolini je videl veliko, dolgo, zakajeno in zaprašeno zgradbo, z visokimi dimniki. Drobnji ljudje so tekali tam sem in tja, kakor črne mravlje in prerivali neke vozičke.

Kar zazeblu ga je:

»Hu, tam pa ne bi bil rad. V Hrastniku gotovo ni tako pusto.«

Obrnil je pozornost na nasprotno stran mostu. Malo nižje proti Savi se je bočil preko struge drug, mnogo večji most, po katerem so venomer sopihale sem in tja črne lokomotive ter bruhale iz sebe oblake gostega dima. Vmes so pa tekali oznojeni železničarji z rdečimi zastavicami v rokah in brizgali s piščalkami.

»Kakšen dirindaj! Bog se usmili. Kam se jim neki tako mudi?«

In pomislil je:

»Kako lahko se tu pripeti nesreča. Zamisliš se kam in — te povozi.«

V duhu je že videl pred seboj na tračnicah ležati okrvavljeno truplo, z odrezanimi nogami. Zgrozil se je in pospešil korake. Na drugi strani mostu je stala kopica hiš, visokih, kakršnih France še ni nikdar videl. Iz neke hiše je prihajal gostilniški šum in duh po pivu. To ga je še bolj spomnilo na utrujenost in na prazen želodec. Oziral se je in odkril par korakov oddaljen vodnjak. Napil se je, izvlekel iz žepa svoj kos kruha in sedel ob plot. Utešil je glad in bi še rad počival, ali spomnil se je, da mora še predpoldnem dospeti v Hrastnik, če hoče kaj opraviti. Vstal je in šel naprej po cesti, ki se je vzpenjala nad postajo, po kateri je mrgolelo vsemogočih ljudi in je stalo več vlakov. Mimogrede je vprašal moža, ki je postal pred kolodvorom, kako daleč je še do Hrastnika. Še dobri dve uri, je bil odgovor. To ni več tako hudo.

Vzel je suknjič preko leve roke, klobuk je vzel v desno in je krepko korakal po trdi cesti. Dolina je bila tu tako čudno ozka. Globoko doli pod cesto je šumela zelena Sava in preskakovala skalnate pragove, ob obeh straneh so se pa dvigale visoke strmine, deloma obraščene z zanikrnim gozdiščem, deloma so pa kazale gole, skalne rebri.

(Dalje prihodnjič.)

mantičen iz šoštanja, odkoder se pride v 4 urah. Od tu se z lahkoto pride v dobrih treh urah na Uršljo goro ali pa na Raduho (2065 m). Za daljši poletni odhodi bo ta lep kraj kakor nalašč vstvarjen in našim »Pri-jateljcem prirode« Mozirske planine toplo priporočamo.

V banovinski svet je bil imenovan Kührar Štefan, posestnik in mlinar v Puconcih. Razrešen je bil pa župnik Faflik Franc v Murski Soboti.

Ugodnosti obiskovalcem velesejemske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 2. do 11. septembra 1933. Posestniki sejemske perma-nentne legitimacije so upravičeni do po-ljubnega večkratnega vstopa na razstavo in do 50% popusta na vozni in vseh vlakih razen S. O. E. Pri odhodu naj se kupi cel-vozni listek in da žigosati sejemska legiti-macija pri postajni blagajni. Posestnik prej-me na velesejmu v legitimaciji potrdilo, da je razstavo obiskal; pri odhodu na ljublj-an-ski postaji se legitimacija ponovno žigosa, nato postane železniški vozni listek veljaven za brezplačen povratek. Zato ne oddajte ob prihodu v Ljubljano voznega listka, ker ve-lja za brezplačen povratek. Ugodnost velja: za dopotovanje od 30. avgusta do 11. sep-tembra, za povratek pa od 2. do 15. sep-tembra 1933. Permanentne legitimacije se dobe pri tujsko-prometnih organizacijah, pri hranilnicah, v bankah, zadrugah, trgovskih in obrtnih organizacijah, pri blagajnah več-jih železniških postaj Dravske banovine in pa tudi na zahtevo po pošti od velesejem-skega urada. Pri nakupu se plača za legiti-macijo Din 3.—, ostanek Din 27.— pa pri blagajni ob prihodu na velesejem. Perma-nentna legitimacija pa upravičuje tudi do znižane voznine na jugoslov. parobrodih, na železnica v Avstriji, Bolgariji, Čehoslova-ški, Grčiji, Italiji, Madžarski, Nemčiji, Pol-ski in Rumuniji. Lanskoletno jesensko raz-stavo je posetilo nad 100.000 obiskovalcev. Naj Raz ne manjka letos med njimi.

Dollfuss ne da denarja Dunaju. Tudi dunajske davke pobira država. Nedavno pa je za leto 1933 predpi-sala dunajski občini za celo leto na-zaj 36 milijonov šilingov (okoli 300 milijonov Din) za vzdrževanje žan-darmerije. Klerikalna avstrijska vla-da pa si ves denar pridržuje, dokler ni ta znesek pokrit. Naravno je, da bo dunajska občina ogromni znesek težko utrpela ter da pride v denarne stiske. Klerikalizem pač ve, da du-najski soc. dem. občinski svet dobro gospodari in dela zlasti na socialnem polju, zato mu je treba to otežkočiti.

Habsburžani zahtevajo vrnitev zaplenjenih posestev. Habsburška di-nastija je imela velika krona in za-sebna posestva. Habsburžani trdijo, da bi se bila lahko po mirovni pogodi-bi zaplenila samo krona, ne pa pri-vatna posestva. Vrednost tega imetja se ceni na 1 milijardo frankov ali skoraj tri milijarde dinarjev. Za posestva se poteguje okoli 50 oseb in bodo vložile tožbo proti avstrijski repu-bliki.

Kongres nemškega fašizma. V Nürnberg je bil sklican z ogromnimi pripravami kongres fašistični stran-ke v Nemčiji. Hitlerju so, seveda, dne 30. m. m. priredili sijajen spre-jem. Kongres bo trajal do nedelje. Zbralo se bo v Nürnbergu ob tej pri-liko do 200.000 ljudi, ker so še pijani Hitlerjeve zmage.

Amerikanska borba proti zločin-stvu. Pred senatnim odborom za po-bijanje zločinstev je v Washingtonu zvezni distriktni tožilec George Z. Medalie omenil senzacionalen očitok, da štirje najpomembnejši politiki, katerih imena lahko sodišču pove, z zločinci sodelujejo. Zaradi te obdol-žitve zahteva guverner Lehmann, da se uvede preiskava. Medaille je izja-vil, da bo pod prisego svoje trditve dokazal, toda le pred sodiščem, kjer so izločeni vsaki politični vplivi. — Korupcija cvete torej tudi v Ameriki. Korupcija najgrše vrste!

Starši, pozor!

Kupujte vse šolske potreb-ščine za svojo deco v naši trgovini na

Slomškovem trgu št. 6
Ljudska tiskarna Maribor

Knjige „Cankarjeve družbe“

V oktobru mesecu izidejo za leto 1933-34 4 krasne in nadvse zanimive knjige te družbe, in sicer:

1. KOLEDAR »CANKARJEVE DRUŽBE« za leto 1934, ki bo zelo lepo ilustriran in poln zanimivih razprav, povesti in spisov.
2. Ivan Molek: »VELIKO MRAVLJIŠČE«. Roman, poln dogodivščin slovenskega izse-ljenca, nekako nadaljevanje romana istega pisatelja, ki ga je izdala »Can-karjeva družba« lani.
3. Ivan Vuk: »ZGODBE PONIŽANIH«. Povesti in črtice iz delavskega življenja, kjer bo vsak našel kos samega sebe.
4. Sigmund: »NAŠ SVETOVNI NAZOR«. Teorija in razvoj dialektičnega materializma. Dra-gocena knjiga za vsakega mislečega, po izobrazbi in osvoboditvi strmečega delavca in delavke.

Pripomba: Mesto Zoženkov satir in humoresk, ki so bile prvotno namenjene kot tretja knjiga letošnje izdaje knjig »Cankarjeve družbe«, bo izšla knjiga Ivana Vuka »Zgodbe ponižanih«. Knjiga je zelo lepa, da jo bo vsak član z veseljem in z zadoščenjem čital.

Zato, kdor še ni član, naj pošlje takoj članarino 20 Din. Položnica se dobi pri vsaki pošti. Na njo naj zapiše št. 13703 »Cankarjeva družba«, Ljubljana in odpošlje tako 20 Din. Ali pa v znakah na naslov »Cankarjeva družba«, Ljubljana, Poštni predal 290, ter svoj točen naslov. — In v oktobru dobite 4 lepe knjige, od katerih bo že vsaka posamezna vredna 20 Din.

Zahvala.

Podpisani se najtopleje in prisrčno zahvaljujem vsem za vse čestitke in voščila ob priliki mojega 70-let-nega rojstnega dneva. Voščil in čestitk sem prejel v tako velikem številu, da se mi je nemogoče vsakemu posebej zahvaliti. Posebno se zahvaljujem Strokovni komisiji za Slovenijo, ki je priredila slavnostni večer, delavske-mu glasbenemu društvu »Zarja«, pe-kovskemu tamburaškemu zboru in pevskeemu društvu »Cankar« za lepe pesmi in lepo godbo.

Družnost!

Ljubljana, 31. avg. 1933.

Jože Kopač.

Maribor.

Spričevala o aktivni nacionalnosti. Dan-danes so za marsikaj dobra potrdila, da ste društveno in moralno korekten, a še bolj, da ste nacionalno lojalni in aktivni. To pa po navadi še ne zadošča, ampak je potrebno imeti še tudi izjave nacionalnih krogov, da ste si pridobili poverenje in naklonjenost. Ni potrebno, da ste tudi res nacionalno ak-tiven. A v tem slučaju potrebujete poleg sposobnosti pri šahu ali drugih lastnosti, a. pr. sorodstvenih zvez, potrdila in izjave o-seb, ki zavzemajo važne uradne ali društve-ne pozicije v Mariboru ali trgovske zveze. Posebno dobrodošlo Vam bo, če bi imeli kakega sorodnika, ki dobavlja državi sami ter je izrazit dobavljač, jačji privrednik in si je pridobil za svoje velezaslužno delo za napredek privrede javno priznanje. Takšne izjave krožijo v splošno zadoščenje na-cionalnih krogov po ibančnih zavodih, hranil-nicah, stanovanjih narodnih zastopnikov, gradskih svetnikov in celo po sobanah v bližini perona mariborskega kolodvora, v bližini mariborskega parka in Marijine ulice. Kdor torej rabi takšno izjavo iz kakršnega-koli razloga, naj se podviza, dokler je to v modri. Zgodilo bi se namreč lahko, da se javno mnenje, ki se dostikrat spreminja, morda celo v Mariboru naenkrat obrne in bi bilo celo ogorčeno nad takšnimi izjavami z nacionalnih, da celo moralnih vidikov. Se namreč včasih zgodi, da je danes nekaj na-cionalno, kar je jutri anacionalno in nemo-rhalno in narobe.

Odgovor radovednemu politiku: Zasl-eđujete javno življenje v Mariboru in se ču-dite, kako je začel siliti v ospredje, posebno na delavskih zborovanjih, gospod, ki je šel pred kratkim prišel v Maribor. Znano pa Vam je, da je bil ta gospod poprej nekje drugod zasebni uradnik in je tam lepega dne inkasiral denar za svojega šefa, ne da bi de-nar oddal, ampak se ga je pridržal več dni. Ko je gospodar za ta inkaso zvedel in po-zval gospoda politika na odgovor, se je ta izgovarjal, da si je inkaso pridržal za pre-dajem na plačo. Vprašujete, če je to kazni-vo? Seveda, če je dejanski stan tak, kot ga Vi opisujete. To je dejanski stan kaznivga dejanja utaje po § 318 kazenskega zakona, po katerem se kaznuje vsakdo, ki si proti-pravno prisvoji tujo premično stvar, ki mu je zaupana. Če vrednost utajene stvari ni večja od Din 1000.—, znaša kazen zapor do enega leta. Če pa je vrednost utajene stvari večja od Din 1000.—, se krivic kaznuje s strogi zaporom in izgubo častnih pravic. Lahko se vsak čas zgledate v naši pisarni, da navedete točno ime dotičnega gospoda. Zdi se nam čisto umestno, da se takšni ele-menti s polnim imenom razkrinkajo pred javnostjo. Kdor hoče druge učiti in voditi, mora obsebi umljivo biti predvsem sam po-polnoma čist. Če pa sili kljub temu z maslom na glavi pod sonce, mu je pač treba to maslo pravočasno raztopiti. Posebno v de-lavskem pokretu je treba takšne temne ele-mente čim prej iztebiti. Prepričani pa smo, da bo dotični defraudant te vrstice sam čit-al in razumel, kam mu iz Maribora veter duva.

Še o znižanju krušnih cen. V zadnji šte-vilki našega lista smo poročali, da je mest-no načelstvo uradno določilo krušne cene. V interesu konzumentov pa je, da pri tem sodelujejo in prijavijo tržnemu nadzorstvu ali mestni policiji vsak prestopok, ki bi ga zagrešili v tem pogledu pekovski mojstri.

Opozorjamo, da mora drobno mlečno pecivo tehtati najmanj 5 dkg, a običajno pecivo (zemlje) 7 dkg.

Vabilo na članski sestanek »Podpornega društva železniških uslužbencev in vpoko-jencev v Ljubljani«, ki se bo vršil v nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Gambinovi dvorani. Dnevni red: 1. Poročilo o predstojeh volitvah delegatov za izven-redni občni zbor, ki se vrši dne 22. okto-bra t. l. 2. Postavitve kandidatov. 3. Raz-noterosti. Člani se pozivljajo, da se v last-nem interesu sestanka gotovo udeleže. Pri-pomba: Vpokojeanci in vdove, ki stanujejo v Mariboru in okolici, dobijo glasovnice za vo-litve delegatov proti lastnoročnem podpisu vsak dan med tednom do 7. septembra t. l. od 10. do 12. ure v Narodnem domu, vhod Tattenbachova ulica. Aktivni uslužbenci do-bijo glasovnice pri službenih edinicah isto-tako do 7. septembra t. l. Volitve delegatov se bodo vršile v nedeljo, dne 17. septembra.

Pri mestnem vodovodu se je kopanje tretjega vodnjaka v globini 20 metrov usta-vilo radi podtalne vode, ki je radi deževja močno narasla. Z delom se bo moglo na-daljevati najbrž šele pozno v jeseni, ko voda upade. Upati pa je, da bo tudi tretji vod-njak preko zime dogotovljen in da se pri-hodnje poletje ne bo treba več bati, da bi v mestnem vodovodu primanjkovalo vode, kakor je bilo to doslej vedno ob suši, zlasti ker se je vodovodno omrežje v zadnjih le-tih močno razširilo.

Izlet v Logarsko dolino organizira za 3. septembra »Putnik«. Vožnja tja in nazaj z avtobusom bo stala 80 dinarjev. Pripravljajo se tudi izleti na Plitvička jezera in na Ko-roško k Vrbskem jezeru.

V obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru se vrši vpisovanje na mestnem načelstvu od 1. do 16. septembra t. l. vsak delavnik od 10.—12. ure, vsako nedeljo in praznik pa od 9. do 11. ure. Vsak vajenec(ka) mora pri-nesti s seboj zadnje izpričevalo ter plačati običajno vpisnino, odnosno del letne šolnine. Mojstri in mojstrinje naj pošljejo svoje va-jence(ke) pravočasno k vpisovanju, ker se rok ne more podaljšati.

Mestno tržno nadzorstvo ponovno opo-zarja, da se morajo prodajalci grozdja na zahtevo službenega organa izkazati s po-sebno izkaznico.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Studenci pri Mariboru

10-letnica delavskega pevskega društva »Enakost« v Studencih. Da-nes, dne 2. septembra priredi delav-sko pevsko društvo »Enakost« v Stu-dencih jubilejni koncert ob priliki 10-letnice društvenega obstoja. Kon-cert se bo vršil ob 20. uri v dvorani g. Sluge v Studencih. Dirigent-gosp. Križman. — Sodelujoče in sodru-gi, udeležite se koncerta polnoštevilno in podprite s tem požrtvovalne delav-ske pevce, ki po trdem delu v de-lavnicah in obratih žrtvujejo svoj prosti čas, da širijo med delavstvom delavsko pesem in kulturo. Vsi na koncert!

Celje.

S. K. »Olimp«, Celje-Gaberje pra-znuje svojo petletnico obstoja in IV. sportni dan s sledečim sporedom: V soboto zvečer težkoatletski nastop v Narodnem domu. V nedeljo dopoldan lahkoatletske, popoldan nogometne tekme na Glaziji, s sodelovanjem vseh celjskih in nekaterih zunanjih sport-nih klubov. V nedeljo zvečer roko-borba, boks in dviganje uteži v Na-rodnem domu. Gostuje težkoatletska sekcija S. K. »Ilirije« iz Ljubljane. Opozorjamo sportno publiko na te zanimive prireditve.

Širite naš list!

Persil

Samo, če raztopite Persil v hladni vodi, dosežete popoln učinek. Na to morate vedno paziti. Persil opere perilo da je belo kot sneg, svežduhteče ter čuva pri tem izvanredno tkanino.

Delavski zlet na Boč.

V nedeljo, dne 3. sept., torej to nedeljo, se vrši delavski zlet na Boč, katerega se udeležijo sodru-gi in sodelujoče iz Maribora, Rogaške Slati-ne in Ptuja. Odhod iz Maribora z ju-tranjim osebnim vlakom ob 5.24 do Poljčan. Vabljeni so zlasti tudi ko-lesarji, ki se naj peljejo tako iz Ma-ribora in Ptuja, da bodo tudi do pri-hoda vlaka ob 6.15 v Poljčanah in se potem podajo skupno na Boč. Sodu-rugi in sodelujoče iz Rogaške Slatine pa pridejo z druge strani istočasno na Boč. Prehrano si naj vzame vsak s seboj. Povratek v Maribor z vlakom ob 17. uri iz Poljčan. Izlet se vrši le ob lepem vremenu. Na svidenje vrh Boča!

Ptuj.

Pešizlet v Haloze se vrši v nede-ljo, dne 10. septembra t. l. in ne ka-kor smo pomotoma poročali 8. sep-tembra. Zbirališče v Petovjskem dre-voredu; odhod v 8. uri zjutraj. Na iz-let so prisrčno vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

Črna.

Mladinski odsek tukajšnje podru-nice »Svobode« vprizori v nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob 3. uri po-poldne na društvenem odru v dvora-ni gostilne Knez v Črni dve lepi igri: »Sestrin varuh« in »Kaznovan šalji-vec«. Med odmori pa nastopijo dru-štveni tamburaši. Vsi somišljeniki in prijatelji naše mladine, v kateri je naša bodočnost, so vljudno vabljeni. Vstopnina znižana.

Književnost.

Harry Domela: »Lažni princ«, življenje in pustolovstva, napisano v preiskovalnem zaporu v Kölnu, od januarja do julija 1927. Z nemščine prevedel Stevan Milović. Načrt za platnice napravil Pavle Bihaly. Založba »Nolit«, Beograd 1933. — Pred kratkim je založba »Nolit« izdala v srbohrvaškem pre-vodu zanimive spomine Harrija Domela, de-klasiranega proletarca, ki se je leta 1926. izdajal v Nemčiji za princa Wilhelma pru-skega, vnuka ekskajzerja Wilhelma II. in so ga kot takega povsod sprejemali z največjo uslužnostjo in spoštovanjem, v vseh slo-ji nemškega »republikanskega« malomešan-stva, kakor tudi med predstavniki oblastev, vojaštva in med nemškimi junjerji. V teh memoarih nam Domela ne razkriva samo svojega življenja in svojih poznejših pusto-lovščin, marveč z gotovega stališča tudi vso ono družbo, ki ga je k temu privedla in vse ono tragikomično okolje, za katerega Do-mela nima nikjer prijaznih besed. »Mikalo me je, da onim tam notri dam lekcijo, ob kateri bi se smejal ves svet. Naj se ta baha-va in prezirljiva družba blamira do kosti. Evo vam princa, kateremu naj se klanjajo te hlapčevske duše.« In nemški junjerji in purgarija je bila res vražje blamirana, ko se je ugotovilo, da tisti, ki so ga po vsej sili napravili za princa in naslednika nemškega prestola, ni nič drugega, kakor navadni roč-ni delavec Domela, ki v svojih spominih o njih piše: »Zelo bi bil vesel, če bi našel vsaj eno priprosto, iskreno dušo med temi opicami in tepci, ki so se smatrali za bogve kaj... Kako bi jim bil rad zaklical, da jih sovražim, sovražim radi njihove okrutnosti in radi njihove brezbrzičnosti napram bedi

Delavski pravni svetovalec.

Tajni znaki v vajenčevi knjižici?

Zakon o obrtnih izrečno določa v § 249 o službojemniških izprijehalnih in § 302 o poslovnih knjižicah pomočnikov in delavcev, da se v ta spričevala in poslovne knjižice ne sme ničesar niti s črkami napisati in niti z znamenji označiti, kar bi oteževalo osebi sprejem v drugo službeno razmerje. Osebi umljivo veljajo ta določila tudi za potrdilo, oziroma delavsko knjižico, ki jo izda službodajalec učencu v smislu § 280 o. z., ko je učenec dovršil ali predčasno prekinil učenje.

Če je torej mojster (L. M.) učenca ob odpustu napravil v delavsko knjižico tajni znak z zvezdo, ga mora pristojna občina upravná oblast (v tem slučaju načelstvo v Prevaljah), prisiliti, da izda učenca drugo poslovno knjižico na lastne stroške, v kateri ne sme biti nikakršnih besed ali zna-

menj, ki bi vajencu oteževali sprejem v drugo službeno razmerje.

Razven tega bo sresko načelstvo takšnega mojstra tudi kaznovalo v smislu § 311 in 399 o. z. t. 16 z globo od 200 do 10.000 dinarjev.

Delodajalec pa je lahko radi takšnega dejanja kaznovan še tudi po odredbah kazenskega zakona pred sodiščem radi potvarjanja javne listine.

O vsem tem najdete poljudno razložena zakonita določila v knjižici dr. Avg. Reisman: »Delovno pravo« stran 77, 99, 107, 109 itd. Ako knjižice nimate, jo lahko naročite potom Strokovne organizacije ali naravnost pri upravnistvu »Delavske politike«, kjer jo dobite s poštnino vred za Din 7.—

drugih. — Ta knjiga ni samo zelo zanimiva kot kak pustolovni film, ampak je tudi močan socialni dokument, napisan z gotovega stališča, v slogu, ki odkriva precejšen književni talent mladejšega pisca. Kot taka je vredna, da se prečita. Prevod in oprema knjige sta, kakor je pri »Nolitu« običajno, zelo dobra.

Vilko Ivanuš.

Delavski otroci med delavci...

(»Trboveljski Slavček« na Jesenicah)

Pred pričetkom stopijo štiri proletarske deklice na oder in pozdravijo trboveljsko mladino. Pride še peti in pove svojo pesem, prav tako šesta, deklica-sirota. In zatem mlad, krepak dečko odkriva vest njih, ki imajo vedno polne mize, pa jim reveža ni mar.

In odzdrav:

»Mi smo od tam doma,

kjer se solnce ne smehlja...

Krog nas je sam črni dim,

črna fabrika pod njim...

Pa pride zastopnica delavskih žena in deklet in poklanja dva rdeča šopka zboru in solistki.

»Te rdeče cvetke poklanjamo proletarske matere Jesenic Vam proletarska deca iz Trbovelj kot simbol proletarske ljubezni do Vas in dobrodošlice med nami.«

Poljub s solistko zaključijo s pobratimstvom jeseniških mater s trboveljskimi preko njihove dece.

In pride, martinar, močan kakor naša za predstavnika težke železne industrije, in spregovori:

»Gospod dirigent, dragi otroci!

Čast mi je, da Vas morem pozdraviti v imenu Saveza metalniških radnika Jugoslavije, kot ene najmočnejših delavskih organizacij v državi, posebno pa Vas pozdravljam v imenu 1200 organiziranih jeseniških kovinarjev, katere posebno veselja, da Vas imajo v svoji sredi, Vas, ki ste prišli iz doline črnega diamanta, od tam, kjer se solnce ne smehlja, saj se baš sedaj odigrava pri Vas najžalostnejše poglavje v rudarski povestnici. Ko ležijo okoli Vas milijoni bogastva, da milijarde, ki jih dvigajo in so jih dvignili Vaši očetje in bratci na beli dan, je pri Vas zelo hudo in skrbna mamica marsikateremu ne more dati kruha.

Dragi Slavčki! Prišli ste k nam, da nam daste svojo pesem. Hvaležni smo Vam zanj, mi pa Vam damo rdečih rož, znak ljubezni in bratske solidarnosti. Naj Vas ta barva in te rože spremljajo vsepovsod, saj pesmi in rože nam pač nikdo vzeti ne more.

Deca! Tam, kjer je doma Vaš g. zborovodja in živi na tisoče Vaših bratcev in sestic, je naša lepa pesem zabranjena in zdi se mi, da je baš to napotilo g. pevovalca, da jo je presadil tja, kjer je našel najhvaležnejše polje, t. j. v delavsko mladež. Hvaležni smo mu za ves trud in čas, ki ga je vložil za Vas. Na Vas, Slavčki, smo pa ponosni, ker ste dokazali, da je tudi proletarski otrok zmožen petja, ki mu da mednarodni sloves.

Ljubi otroci! Ko se boste vrnili nazaj na svoje domove, tedaj povejte doma svojim očetom in bratom, da ste bili v Delavskem domu, koliko nas je Vas poslušalo in da vsi mi globoko sočustvujemo z Vami in obžalujemo Vašo bedo. In da bo za nje in za Vas boljše, če pojdejo za nami.

Zgodaj sicer ste morali okusiti vse tegobe proletarskega otroka, vendar naj Vas to ne plaši. Bodite ponosni, da se imenujete proletarski otroci, in ostanite tudi še nadalje vedri. Spremljajo naj Vas rdeče rože, Vi pa pojte, pojte v uteho in razvedrilo svojim staršem, pojte pa tudi vsem onim, ki ostajajo kljub vsem hantum in stotisočim kalorijam hladni, pojte tako

Prvovrstno blago po nizkih cenah dobite v novootvorjeni

TRGOVINI
»DELAVSKE DOM«

r. z. z. o. z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebe v svoji trgovini.

kot pravi pesnik — rojak Vašega g. dirigenta, »goriški slavček«:

»jaz pa vedno bom popeval, dokler ne počito srce,

bom dušo mrzlo Vam ogreval, in sebi bom hladil gorile«

V tem pravcu, dragi Slavčki, nam boste še enkrat prav iskreno pozdravljeni med nami, izročite pa naše pozdrave tudi svojim domačim in kmalu spet na svidenje!

Burna pohvala sledi njegovim nad vse občutnim besedam, ki lahko veljajo kot poslanica jeseniških kovinarjev rudarjem v Trbovljah, kot poslanica proletariata iz močnega revirja v onega, ki se bori na življenje in smrt... In deca je menda tudi razumela, vsa žarela so ji oči in se svetile kot Črni Diamant, ki ga spravljajo njih očetje in bratje na dan, vendar vse premalo, ali pa vse preveč, kakor pač vzamemo...

Sledi spored koncerta. Ena pesem vžiga boli kot druga in kmalu so ljudje samo še občudovalci znanja in sposobnosti, ki so skrite v delavski deci. In za slovo zaslišimo spet

»...kjer se solnce ne smehlja...«

Kosilo in slovo. Težko je, zlasti za mladino. Tako našo kot trboveljsko. Saj bi naši otroci se želeli prijateljev iz črne kotline. Zato jim kličejo: Pridite še, mi Vas čakamo z odprtimi rokami. Saj ste vsi naši, naši.

Otroci odidejo na kolodvor, tropa Jeseničanov jih spremlja. Na kolodvoru se nekaj pesmi, nekaj zamude in potem blizlog lokomotive in otroci gredo iz solne Gorenske spet v sajasto dolino Črnega Diamanta. In pesem se vozi z njimi.

Bil je to lep dokaz proletarske solidarnosti, da si razna poročila vsega, kar so pokazali jeseniški delavci svojim trboveljskim soderugom, niti ne omenjajo. Ni najbrž oportuno...

Mi pa sporočamo trboveljski mladini: Povejte doma, kako so Vas sprejeli proletarci, kaj so Vam povedali in pokazali, kako se imajo tam, kjer se zavedajo moči proletarske slege in enotnosti in prosite jih: posnemajte jeseniške delavce, posnemajte njih moč, ki temelji v zavednosti in združenosti, in boljše nam bo. Boljše nam pa mora biti, saj tudi mi želimo solnce, kakor ga imajo oni, da bomo lahko zapeli:

»Mi s Trbovelj smo doma,

solnce se nam tam smehlja,

saj za vse sijati mora!«

In ko nam boste v pozdrav zapeli to prenovljeno pesem, nam bo vsem še mnogo, mnogo prijetnejše!

Dotlej pa »zdravstvitel« in mislite na našo moč!

Razno.

Z nožem je odrezala glavo svoji 6-letni nečakinji v Zagrebu neka ženska, ki se ji je omračilo. Neka druga mati je radi nezaposlenosti in bede zastupila s plinom sebe in svojega 7-letnega sinčka. V nekem prenočišču v Zagrebu je za mal denar najela sobo, v kateri je zakurila peč z lesnim ogljem, da se je razvijal strupen plin. Zjutraj so težko zastupljeno mater odpeljali v bolnico, mrtvega sinčka pa na pokopališče.

Predsednik nemške industrijske zveze Krupp v. Bohlen je izdal okrožnico, da se uvaža v rudarstvo Hitlerjev pozdrav. O izboljšanju mezd okrožnica ne govori. Krupp pravi, da mora delavstvo tudi s tem zunanim znakom pokazati vrhovnemu voditelju svojo — hvaležnost. Krupp to lahko stori!

Nalagajte

svoje prihranke

v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

»LJUBLJANA V JESEN«

2.—11. SEPTEMBRA 1933

KULTURNA IN GOSPODARSKA RAZSTAVA

RAZSTAVIŠČE OBSEGA 40.000 m²

Jugoslav. veterinarska razstava. — Razstave »Slovenska cerkev«, Misijonsko-etnološka in Umetnostna slov. Madon. — Razstave vina, sira in mleka, medu, zelenjave, sadja in semen. — Vrtarska razstava dalij. — Razstavi goveda montafonske pasme 2. in 3. IX., in koz ovac 5.—11. IX. — Gospodinska razstava. — Etnološka razstava Timoške pokrajine. — Industrija, obrt (Spec. pohištvo). — Konkurenca jugoslov. harmonikarjev 8. IX. — Zabavišče — Variété

Polovična voznina na železnih — Popust na parobrodih

Legitimacije se daje pri bilietarnah Putnika, vseh večjih denarnih zavodih župnih in občinskih uradih.

Delavska Olimpijada češkoslovaška v Pragi 1934.

(Splošne informacije.)

Poročali smo že o velikih telovadnih proslavah, katere bo priredila prihodnje leto v Pragi Zveza češkoslovaških socialističnih telovadnih udruženj. Priprave za velikansko prireditelstvo češkoslovaških delavcev z vso naglico napredujejo in tudi program dobiva že čisto jasne obrise. Prireditveni odbor nam je poslal te dni zopet nekaj splošnih informacij, ki bodo tudi naše soderuge in soderuge zanimale.

Kje in kdaj se bodo vršile te slavnosti?

Glavni dnevi III. češkoslovaške Delavske Olimpijade v Pragi bodo v dneh od 5. do 8. julija 1934, a kot predslavnost bo dne 1. julija dan mladine. Pripravlja se tudi poseben dan učencev praških šol. Slavnosti se bodo vršile v državnem štadionu za Petrino (Hřibček nad Praho), kjer je obsežno telovadišče s tribunami, za 15.000 telovadečih in veliki moderni štadijon za lahko atletiko, ki bo ravno do Olimpijade zgrajen.

Prireditelji Olimpijade Zveza delavskih telovadnih udruženj češkoslovaških, ki ima 1311 društev s 137871 člani in članicami. Danes je druga najmočnejša češka telovadna organizacija.

Od leta 1903.

Prvi skupni javni nastop Zveze DTJČ se je vršil leta 1903 pri ustanovnem zboru Zveze. Takrat je telovadilo še samo 194 telovadcev, samo moških. Pri I. Delavski Olimpijadi češkoslovaški, ki je bil II. javni zvezni nastop, pa je nastopilo 22.300 telovadečih, pri III. Delavski Olimpijadi leta 1927 pa je bilo že skupno 30.100 telovadečih.

Razven Olimpijad je prirejala Zveza DTJČ v Pragi velike slavnosti mladine DTJ, ki se jih je udeležilo 19.400 telovadečih dece in naraščaja.

Koliko jih bo nastopilo leta 1934?

Kljub današnjim težkim gospodarskim razmeram računajo, da bo združila III. Delavska Olimpijada najmanj 35.000 telovadečih, ne všteti tekmovalcev.

Skoro 3.000.000 Kč, t. j. nad 6.000.000 Din znaša kljub vsem ukrepom štedljivosti proračun za stroške te slavnosti. Vse te stroške bo delavstvo samo krilo.

Udeležba inozemstva.

Iz češkoslovaške se bo udeležilo Olimpijade še tudi 5 drugih telovadnih in športnih zvez — češke in nemške Zveze, poljska Zveza in Ukrajinske telovadne skupine. Iz inozemstva se že pripravljajo na slavnosti Amerika, Jugoslavija in Lotiska, iz ostalih držav pa so doslej obljubili udeležbo Anglija, Belgija, Francija in Avstrija.

Jugoslovanska udeležba.

V Pragi torej že prav resno računajo z našo udeležbo. Ker pa bo obisk te 4-dnevne slavnosti, ki bo gotovo vsakemu udeležencu ostala celo življenje v spominu, združen s precejšnjimi izdatki, priporočamo ponovno čim prejšnje zbiranje potovalnih fondov za Prago. Vsaj eden soderug ali soderužica naj bi se udeležil praških delavskih slavnosti iz vsakega kraja, kjer imamo strokovne ali kulturne organizacije.

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:

Velikost 3—4

Din 70.—, 90.—, 110.—

Velikost 5—6

Din 90.—, 110.—, 130.—

Velikost 7—8

Din 110.—, 130.—, 150.—

Velikost 9—10

Din 130.—, 150.—, 170.—

Velikost 11—12

Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:

Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:

Din 190.—, 220.—, 240.—

Športske bluže:

Din 140.—

Blža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljene bo potreboval novo obleko.

Prosimo Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste prihranili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

Hubertus za deklice Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani: Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke: Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči: Din 250.—, 320.—

in Baby plašči Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano premočljivi

otroški Hubertusi Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke Din 260.—

TIVAR OBLEKE